A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2020. szeptember 30.*

„Előzetes döntéshozatal – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – 2008/115/EK irányelv – Harmadik országok jogellenesen tartózkodó állampolgárainak visszatérése – Súlyos betegségben szenvedő nagykorú gyermek szülője – Kiutasítási határozat – Bírósági jogorvoslat – Automatikus halasztó hatály – Biztosítékok a kiutasítás végrehajtását megelőzően – Alapvető szükségletek – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7., 19. és 47. cikke”

A C-402/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a cour du travail de Liège (liège-i munkaügyi fellebbviteli bíróság, Belgium) a Bírósághoz 2019. május 24-én érkezett, 2019. május 17-i határozatával terjesztett elő az

LM

és

a **Centre public d’action sociale de Seraing**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: J.-C. Bonichot tanácselnök, M. Safjan, L. Bay Larsen (előadó), C. Toader és N. Jääskinen bírák,

főtanácsnok: P. Pikamäe,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a belga kormány képviseletében P. Cottin, M. Jacobs és C. Pochet, meghatalmazotti minőségben,

– a holland kormány képviseletében M. K. Bulterman és J. M. Hoogveld, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében C. Cattabriga és A. Azema, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2020. március 4-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

* Az eljárás nyelve: francia.

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 348., 98. o.) 5. és 13. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet egy harmadik országbeli állampolgár, LM és a centre public d'action sociale de Seraing (seraingi szociális közellátási központ, Belgium; a továbbiakban: CPAS) között az ezen utóbbi által hozott, az LM-től a szociális ellátást megvonó határozatok tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 2008/115 irányelv 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

[…]

3. »kiutasítás«: egy harmadik országbeli állampolgár visszatérési folyamata, függetlenül attól, hogy visszatérési kötelezettség önkéntes teljesítéséről vagy kitoloncolásról van szó:

   – a származási országába, vagy

   – egy tranzit országba közösségi vagy kétoldalú visszafogadási vagy egyéb megállapodásoknak megfelelően, vagy

   – más harmadik országba, ahova az érintett harmadik országbeli állampolgár önkéntesen vissza kíván térni és amely őt befogadja;

4. »kiutasítási határozat«: közigazgatási vagy bírósági határozat vagy intézkedés, amely valamely harmadik országbeli állampolgár tartózkodásának jogszerűtlenségét [helyesen: jogellenességét] megállapítja vagy kimondja, és visszatérési kötelezettséget állapít meg vagy mond ki;

5. »kitoloncolás«: a kitoloncolás a visszatérési kötelezettség kikényszerítése, azaz a tagállamból történő fizikai kiszállítás".

4 Ezen irányelv 5. cikke a következőket mondja ki:

„Az irányelv végrehajtása során a tagállamok megfelelő figyelmet fordítanak

[…]

c) az érintett harmadik országbeli állampolgár egészségi állapotára,

és tiszteletben tartják a visszaküldés tilalmának elvét."

5 Az említett irányelv 8. cikkének (3) bekezdése a következőket írja elő:

„A tagállamok a kitoloncolás végrehajtására külön közigazgatási vagy bírósági határozatot vagy intézkedést rendelhetnek el.”

6 Ugyanezen irányelv „A kitoloncolás elhalasztása” címet viselő 9. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok elhalasztják a kitoloncolást

a) ha az megsértené a visszaküldés tilalmának elvét; vagy

b) mindaddig, amíg a 13. cikk (2) bekezdésének megfelelően felfüggesztették a kitoloncolást.”

7 A 2008/115 irányelv 13. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőket mondja ki:

„(1) Az érintett harmadik országbeli állampolgár számára biztosítani kell a hatékony jogorvoslathoz való jogot, hogy illetékes bíróság vagy közigazgatósági hatóság, vagy pártatlan és a függetlenség biztosítékával rendelkező tagokból álló illetékes szerv előtt fellebbezéssel élhessen a kiutasításhoz kapcsolódó, a 12. cikk (1) bekezdésében említett határozatok ellen, vagy kérhesse azok felülvizsgálatát.

(2) Az (1) bekezdésben említett hatóságnak vagy szervnek hatáskörében áll felülvizsgálni a kiutasításhoz kapcsolódó, a 12. cikk (1) bekezdésében említett határozatokat, beleértve a határozatok végrehajtásának ideiglenes felfüggesztését, kivéve, ha a nemzeti jog értelmében az ideiglenes felfüggesztés már érvényben van.”

8 Ezen irányelv 14. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„A 16. és 17. cikk hatálya alá eső helyzet kivételével a tagállamok a harmadik országbeli állampolgárok tekintetében a lehetőségekhez mérten biztosítják az alábbi elvek figyelembevételét a 7. cikknek megfelelően az önkéntes távozásra engedélyezett időszak alatt, valamint azon időszakok alatt, amelyekre a 9. cikknek megfelelően a kitoloncolást elhalasztották:

a) fenn kell tartani a család egységét a területükön tartózkodó családtagokkal;

b) biztosítani kell a sürgősségi egészségügyi ellátást és a betegségek alapvető kezelését;

c) a kiskorúak számára – tartózkodásuk időtartamától függően – biztosítani kell az iskoláztatást;

d) figyelmet kell fordítani a kiszolgáltatott személyek különleges igényeire.”

A belga jog

9 A loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d’action sociale (a szociális közellátási központokról szóló, 1976. július 8-i alkotmányos törvény) 57. cikke 2. §-a alapjogvita tényállása megvalósulásának időpontjában hatályos változata a következőket írja elő:

„A jelen törvény egyéb rendelkezéseitől eltérően a szociális közellátási központ feladata a következőkre korlátozódik:

1° a Királyság területén jogellenesen tartózkodó külföldivel szemben sürgős orvosi ellátás nyújtása:

[…]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

10 LM 2012. augusztus 20-án a saját, valamint az akkor még kiskorú lánya, R nevében egészségügyi okokra alapított tartózkodási engedély iránti kérelmeket nyújtott be azzal az indokkal, hogy lánya több súlyos betegségben szenved.

11 Mivel ezeket a kérelmeket 2013. március 6-án elfogadhatónak nyilvánították, LM szociális ellátásban részesült, amelyet a CPAS nyújtott a részére.

12 Ezt követően három, az LM által benyújtott tartózkodási kérelmeket elutasító határozatot hoztak, amelyeket később a hatáskörrel rendelkező hatóság visszavont. 2016. február 8-án egy negyedik, az e kérelmeket elutasító határozatot hoztak. E határozathoz a Belgiumból való kiutasítás elrendeléséről szóló végzést csatoltak.

13 LM 2016. március 25-én megsemmisítés iránti kereset nyújtott be a kérelmeit elutasító említett határozattal és a kiutasítás elrendeléséről szóló határozattal szemben a Conseil du contentieux des étrangers (a külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság, Belgium) előtt, és kérte e határozatok felfüggesztését.

14 A CPAS 2016. március 26-tól, a Belgiumból való kiutasítás elrendeléséről szóló végzésben az önkéntes távozásra LM számára előírt időszak leteltének napjától megvonta LM-től a szociális ellátást. A CPAS ugyanakkor 2016. március 22-től biztosította LM számára a sürgősségi egészségügyi ellátást.

15 Az LM által a tribunal du travail de Liège (liège-i munkaügyi bíróság, Belgium) előtt indított ideiglenes intézkedés iránti eljárást követően visszaállították az érintett szociális ellátásra való jogosultságát.

16 2017. május 16-i két határozatában a CPAS LM lánya nagykorúvá válásának időpontjától, 2017. április 11-től kezdődő hatállyal megvonta a szociális ellátásra való jogosultságot.

17 LM e határozatok ellen fellebbezést nyújtott be a tribunal du travail de Liège-hez (liège-i munkaügyi bíróság). 2018. április 16-i ítéletében ez a bíróság megállapította, hogy a szociális ellátásra való jogosultság megvonása jogilag indokolt attól az időponttól kezdve, amikor R nagykorúvá vált.

18 2018. május 22-én LM felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a cour du travail de Liège-hez (liège-i munkaügyi fellebbviteli bíróság, Belgium).

19 Ez a bíróság megállapítja, hogy úgy tűnik, R egészségi állapotának a származási országába való visszatérés esetén várható romlása minden tekintetben megfelel annak a súlyossági küszöbnek, amely ahhoz szükséges, hogy úgy vélje, az érintettet a kitoloncolása embertelen vagy megalázó bánásmódnak tenné ki. Ezenkívül megjegyzi, hogy R egészségi állapotára tekintettel apja jelenléte ugyanolyan nélkülözhetetlen, mint amikor kiskorú volt.

20 E körülmények között a cour de travail de Liège (liège-i munkaügyi fellebbviteli bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Ellentétes-e a 2008/115/EK irányelvnek az Európai Unió Alapjogi Chartája 19. cikkének (2) [bekezdésével] és 47. cikkével, valamint ezen irányelv 14. cikke (1) [bekezdésének] b) pontjával, továbbá az […] Alapjogi Charta [2014. december 18-i Abdida ítélettel {C-562/13, EU:C:2014:2453}] értelmezett 7. és 12. cikkével összefüggésben értelmezett 5. és 13. cikkével a belga loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'action sociale [a szociális közellátási központokról szóló 1976. július 8-i sarkalatos törvény] 57. cikke 2. §-a első bekezdésének 1.°pontja

– először is, amennyiben az ahhoz vezet, hogy a valamely tagállam területén jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárt az általa saját nevében, valamint az akkor még kiskorú gyermeke képviselőjeként az őket a valamely tagállam területéről kiutasító határozat ellen benyújtott megsemmisítés és felfüggesztés iránti kereset alapján folytatott eljárás során megfosztja az alapvető szükségleteinek a lehetőségekhez mérten történő biztosításától,

– miközben másodszor, egyrészről az említett, jelenleg már nagykorú gyermek súlyos betegségben szenved, és e határozat végrehajtása az egészségi állapota súlyos és visszafordíthatatlan romlása komoly veszélyének teheti ki, másrészről pedig e szülőnek a nagykorú gyermeke melletti jelenlétét az egészségügyi szakemberek a gyermek egészségi állapotából (visszatérő sarlósejtes krízisek és sebészeti beavatkozás szükségessége a bénulás elkerülése érdekében) eredő sebezhetősége miatt elengedhetetlennek tartják?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

Az elfogadhatóságról

21 A belga kormány előadja, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan, mivel egy belga jogi normának a 2008/115 irányelv és az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) különféle rendelkezéseivel való összeegyeztethetőségéről szól, figyelemmel arra, hogy – álláspontja szerint – nem áll fenn semmilyen kapcsolat LM helyzete és az uniós jog között.

22 Ez a kormány ily módon úgy véli, hogy LM nem jogosult szociális ellátásra. Ugyanis nem toloncolták ki, és nem az ezen irányelv 14. cikkében említett valamely helyzetben van, mivel egyrészről az önkéntes távozásra részére engedélyezett időszak lejárt, másrészről pedig nem olyan időszakban van, amelyre a kitoloncolást elhalasztották.

23 Ezen túlmenően, mivel LM nem szenved súlyos betegségben, esetleges kitoloncolása nem minősülhet az említett irányelv – a Charta 19. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett – 5. cikke megsértésének. Helyzete tehát nem hasonló a 2014. december 18-i Abdida ítélet (C-562/13, EU:C:2014:2453) alapjául szolgáló ügybeli helyzethez.

24 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 267. cikk által létrehozott együttműködési rendszer a nemzeti bíróságok és a Bíróság feladatainak egyértelmű szétválasztásán alapul. Az e cikk alapján megindított eljárás keretében a nemzeti rendelkezések értelmezése a tagállami bíróságok feladata, nem pedig a Bíróságé, és ez utóbbi nem hozhat határozatot a belső jogi normáknak az uniós jogi rendelkezésekkel való összeegyeztethetőségéről. A Bíróság ugyanakkor hatáskörrel rendelkezik arra, hogy tájékoztassa a nemzeti bíróságot minden olyan, az uniós jog értelmezésére vonatkozó szempontról, amely lehetővé teszi számára a belső jogi normák uniós szabályozással való összeegyeztethetőségének értékelését (lásd ebben az értelemben: 1981. december 17-i Frans-Nederlandse Maatschappij voor Biologische Producten ítélet, 272/80, EU:C:1981:312, 9. pont; 2020. április 30-i CTT – Correios de Portugal ítélet, C-661/18, EU:C:2020:335, 28. pont).

25 Ennélfogva – jóllehet a kérdést előterjesztő bíróság által előzetes döntéshozatal céljából előterjesztett kérdés szövege alapján a Bíróságnak egy belső jogi rendelkezés uniós joggal való összeegyeztethetőségének tárgyában kell határozatot foglalnia – semmi akadálya annak, hogy a Bíróság a kérdést előterjesztő bíróság számára hasznos választ adjon azzal, hogy tájékoztatja az uniós jog értelmezésére vonatkozó olyan tényezőkről, amelyek lehetővé teszik a kérdést előterjesztő bíróság számára, hogy saját maga döntsön a belső jognak az uniós joggal való összeegyeztethetőségéről. Következésképpen, mivel ez a kérdés az uniós jog értelmezésére vonatkozik, a Bíróság – főszabály szerint – köteles határozatot hozni (lásd ebben az értelemben: 2020. április 30-i CTT – Correios de Portugal ítélet, C-661/18, EU:C:2020:335, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

26 Egyebekben meg kell állapítani, hogy az előterjesztett kérdés többek között annak meghatározására irányul, hogy a 2008/115 irányelv 14. cikkét alkalmazni kell-e egy, az alapeljárásbelihez hasonló harmadik országbeli állampolgárra, még ha nem is szenved súlyos betegségben. Ennélfogva a belga kormány által előadott érvelés – amely szerint LM helyzete egyáltalán nem kapcsolódik az uniós joghoz – értékelése elválaszthatatlanul kapcsolódik az előterjesztett kérdésre adandó válaszhoz, következésképpen pedig nem eredményezheti e kérdés elfogadhatatlanságát (lásd analógia útján: 2019. január 17-i KPMG Baltics ítélet, C-639/17, EU:C:2019:31, 11. pont; 2019. december 3-i Iccrea Banca ítélet, C-414/18, EU:C:2019:1036, 30. pont).

27 Ebből következik, hogy az előterjesztett kérdés elfogadható.

Az ügy érdeméről

28 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy a Charta 7. cikkével, 19. cikkének (2) bekezdésével, valamint 21. és 47. cikkével összefüggésben a 2008/115 irányelv 5., 13. és 14. cikkét akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az a nemzeti jogszabály, amely nem írja elő a lehetőségekhez mérten a harmadik országbeli állampolgár alapvető szükségleteiről való gondoskodást, amennyiben:

– a vele szemben hozott kiutasítási határozat ellen jogorvoslattal élt;

– e harmadik országbeli állampolgár nagykorú gyermeke súlyos betegségben szenved;

– az említett harmadik országbeli állampolgárnak az e nagykorú gyermek melletti jelenléte elengedhetetlen e gyermek számára, és

– amennyiben az említett nagykorú gyermekkel szemben hozott kiutasítási határozat ellen a gyermek nevében jogorvoslattal éltek, amely határozat végrehajtása ezen utóbbit az egészségi állapota súlyos és visszafordíthatatlan romlása komoly veszélyének tehetné ki.

29 A 2008/115 irányelv 14. cikke a kiutasítás végrehajtását megelőző bizonyos biztosítékokat ír elő, különösen azon időszakokra, amelyekre az ezen irányelv 9. cikkének megfelelően a kitoloncolást elhalasztották (2014. december 18-i Abdida ítélet, C-562/13, EU:C:2014:2453, 55. pont).

30 Noha az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a belga hatóságok nem döntöttek hivatalosan az alapeljárás felperese kitoloncolásának elhalasztásáról, a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a kitoloncolás elhalasztása említett irányelv 9. cikke (1) bekezdésének b) pontjában előírt kötelezettségének minden olyan helyzetre vonatkoznia kell, amelyben valamely tagállamnak fel kell függesztenie a kiutasítási határozat végrehajtását az e határozattal szemben kezdeményezett jogorvoslat következtében (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i Abdida ítélet, C-562/13, EU:C:2014:2453, 57. pont).

31 Ebből következik, hogy a 2008/115 irányelv 14. cikkében említett, a kiutasítás végrehajtása előtti biztosítékokat garantálni kell azokban a helyzetekben, amelyekben az érintett tagállam a harmadik országbeli állampolgár számára automatikus halasztó hatályú jogorvoslatot köteles biztosítani az ezen állampolgárral szemben hozott kiutasítási határozat ellen (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i Abdida ítélet, C-562/13, EU:C:2014:2453, 53. és 58. pont).

32 Ennélfogva az előterjesztett kérdés megválaszolása céljából azt kell meghatározni, hogy az alapeljárásbelihez hasonló helyzetben megilleti-e a halasztó hatályú jogorvoslat a súlyos betegségben szenvedő nagykorú gyermek apját, akinek az e nagykorú gyermek melletti jelenléte elengedhetetlen ezen utóbbi számára.

33 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy – a 2008/115 irányelv 13. cikkének (1) és (2) bekezdése értelmében – a harmadik országbeli állampolgárnak hatékony jogorvoslattal kell rendelkeznie a vele szemben hozott kiutasítási határozat megtámadása céljából, ugyanakkor arra is, hogy ez a jogorvoslat nem szükségszerűen halasztó hatályú (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i Abdida ítélet, C-562/13, EU:C:2014:2453, 43. és 44. pont).

34 Az említett jogorvoslat jellemzőit azonban a Charta 47. cikkével összhangban kell meghatározni, amely értelmében mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz, továbbá a visszaküldés tilalmának elvével összhangban, amelyet többek között a Charta 19. cikkének (2) bekezdése és a 2008/115 irányelv 5. cikke biztosít (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i Abdida ítélet, C-562/13, EU:C:2014:2453, 45. és 46. pont; 2018. június 19-i Gnandi ítélet, C-181/16, EU:C:2018:465, 52. és 53. pont).

35 A Bíróság a fenti megfontolásokból azt a következtetést vonta le, hogy ahhoz, hogy a kiutasítási határozattal szemben előterjesztett jogorvoslati kérelem az érintett harmadik országbeli állampolgár vonatkozásában biztosítsa a visszaküldés tilalmának elvéből és a Charta 47. cikkéből eredő követelmények tiszteletben tartását, a jogorvoslati kérelemnek automatikusan halasztó hatályúnak kell lennie, amennyiben e határozat végrehajtása ezen állampolgárt többek között a Charta 19. cikkének (2) bekezdésével ellentétes bánásmód tényleges veszélyének teheti ki (lásd ebben az értelemben: 2018. június 19-i Gnandi ítélet, C-181/16, EU:C:2018:465, 56. pont).

36 Ez a helyzet különösen akkor, ha a kiutasítási határozat végrehajtása a súlyos betegségben szenvedő harmadik országbeli állampolgárt az egészségi állapota súlyos és visszafordíthatatlan romlása komoly veszélyének teheti ki (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i Abdida ítélet, C-562/13, EU:C:2014:2453, 53. pont).

37 Meg kell ugyanakkor állapítani, hogy egy ilyen harmadik országbeli állampolgár szülője – pusztán e minősége miatt – nincs közvetlenül kitéve annak a veszélynek, hogy a kiutasítási határozat végrehajtása esetén vele szemben a Charta 19. cikkének (2) bekezdésével ellentétes bánásmódot alkalmaznak.

38 Hangsúlyozni kell azonban, hogy a súlyos betegségben szenvedő harmadik országbeli állampolgár számára a vele szemben hozott kiutasítási határozat ellen az automatikus halasztó hatályú jogorvoslat – bizonyos esetekben történő – biztosításának kötelezettsége végső soron annak garantálására irányul, hogy ezt a határozatot ne hajtsák végre az előtt, hogy a jogorvoslat alátámasztására felhozott érvelést a hatáskörrel rendelkező hatóság megvizsgálná, amennyiben e határozat végrehajtása olyan harmadik országba való kiutasítást vonna maga után, amelyben fennáll a veszélye annak, hogy az említett állampolgárral szemben embertelen vagy megalázó bánásmódot alkalmaznak (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i Abdida ítélet, C-562/13, EU:C:2014:2453, 49. és 50. pont).

39 E kötelezettség célja tehát annak lehetővé tétele az érintett személy számára, hogy ideiglenesen a vele kapcsolatban kiutasítási határozatot elfogadó tagállam területén tartózkodjon.

40 Amennyiben azonban ezt a személyt – egészségi állapota miatt – teljes egészében olyan szülő tartja el, akinek az e személy melletti jelenléte elengedhetetlen, fennáll a kockázata annak, hogy az e szülővel szemben elfogadott kiutasítási határozat végrehajtása – amennyiben az azzal járna, hogy haladéktalanul harmadik országba távozzon – gyakorlatilag megakadályozná, hogy az említett személy ideiglenesen e tagállam területén tartózkodjon.

41 Ennélfogva, e kiutasítási határozat végrehajtásának azt megelőzően történő engedélyezésével, hogy az e gyermek helyzetére alapított érvelést a hatáskörrel rendelkező hatóság megvizsgálná, fennállna a kockázata annak, hogy az említett gyermeket gyakorlatilag megfosztják attól a védelemtől, amelynek őt a 2008/115 irányelv – a Charta 19. cikkének (2) bekezdésével és 47. cikkével összefüggésben

értelmezett – 5. és 13. cikke értelmében meg kell illetnie. Ennélfogva, e védelem tényleges érvényesülésének biztosítása céljából, e rendelkezések alapján ugyanezen gyermek szülőjének automatikus halasztó hatályú jogorvoslattal kell rendelkeznie a vele szemben hozott kiutasítási határozat ellen.

42 E tekintetben közömbös az a körülmény, hogy az érintett gyermek a szülőjére vonatkozó kiutasítási határozat elfogadásának időpontjában már nagykorú, illetve hogy az eljárás során nagykorúvá vált, amennyiben bebizonyosodik, hogy ezt a gyermeket – nagykorúsága ellenére – továbbra is a szülője tartja el.

43 Ezen túlmenően, amennyiben a belga kormány arra hivatkozik, hogy az automatikus halasztó hatályú jogorvoslatot mindenesetre kizárólag a kitoloncolást elrendelő határozattal szemben kell biztosítani, a kiutasítási határozattal szemben nem, pontosítani kell, hogy a kiutasítási határozat hatálya alatt álló harmadik országbeli állampolgár számára biztosított bírói jogvédelem – amely határozat végrehajtása őt a Charta 19. cikkének (2) bekezdésével ellentétes bánásmód tényleges veszélyének teheti ki – nem lenne megfelelő, ha e harmadik országbeli állampolgár esetében nem állna rendelkezésre halasztó hatályú jogorvoslat ezzel a határozattal szemben annak közlésétől kezdve.

44 Egyrészről ugyanis a 2008/115 irányelv 3. cikkének 3–5. pontjából következik, hogy a kiutasítási határozat – *per definitionem* – megállapítja, illetve kimondja a hatálya alatt álló harmadik országbeli állampolgár azon kötelezettségét, hogy harmadik országba térjen vissza, míg a „kitoloncolás” fogalma a harmadik országbeli állampolgárnak az érintett tagállamból történő fizikai kiszállítását jelenti.

45 Ennélfogva még egy olyan tagállamban is, amelyben – ezen irányelv 8. cikkének (3) bekezdése alapján – a kiutasítási határozat után a kitoloncolást elrendelő külön határozatot fogadnak el, önmagában ez a határozat annak megakadályozását vonja maga után, hogy az említett határozattal szemben indított jogorvoslati kérelem alátámasztására előadott érvelés vizsgálatáig az érintett harmadik országbeli állampolgár ideiglenesen e tagállam területén tartózkodhasson. A jelen ítélet 39. pontjában kifejtett célkitűzés megvalósítása következésképpen azt vonja maga után, hogy biztosított legyen a kiutasítási határozat felfüggesztése, amit nem lehet érvényesen felváltani a későbbiekben esetlegesen elfogadható kitoloncolást elrendelő határozat felfüggesztésével.

46 Másrészről, a 2008/115 irányelv 9. cikke (1) bekezdésének b) pontja, 13. cikkének (2) bekezdése és 14. cikkének (1) bekezdése között az uniós jogalkotó által kifejezetten létesített kapcsolat arra utal, hogy ennek az utóbbi rendelkezésnek többek között az a célja, hogy minimumgaranciákat biztosítson a harmadik országbeli állampolgárok számára bármely olyan időszakban, amely során a velük szemben kimondott visszatérési kötelezettség végrehajtását kötelező jelleggel el kell halasztani.

47 A belga kormány által javasolt megoldás azonban – éppen ellenkezőleg – azt tenné lehetővé a tagállamok számára, hogy csak akkor biztosítsanak ilyen garanciákat, ha a kiutasítási határozat mellett kitoloncolást elrendelő határozatot is elfogadtak. A hatáskörrel rendelkező hatóságok ily módon – a kitoloncolást elrendelő határozat elfogadásának mellőzésével – diszkrecionális alapon halaszthatnák el e garanciák biztosítását.

48 A Bíróság egyebekben a 2018. június 19-i Gnandi ítélet (C-181/16, EU:C:2018:465) 56. pontjában pontosította, hogy a kiutasítási határozattal szembeni automatikus halasztó hatályú jogorvoslat bizonyos esetekben történő előírásának kötelezettsége még inkább érvényes a kitoloncolást elrendelő esetleges határozatra, ekképpen pedig megállapította, hogy ez a kötelezettség nem szorítkozik ezen utóbbi határozattípusra.

49 Ezen túlmenően, a belga kormány annak bizonyítására irányuló érvelését illetően, hogy a kiutasítási határozatokkal szemben indított jogorvoslatra irányadó belga jogszabály megfelel az uniós jognak, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróságnak a jelen ítélet 24. pontjában említett ítélkezési gyakorlatából

kitűnik, hogy az EUMSZ 267. cikk alapján indított eljárás keretében nem a Bíróság feladata, hogy határozatot hozzon a belső jogi normáknak az uniós jogi rendelkezésekkel való összeegyeztethetőségéről.

50 A fentiekből következik, hogy a 2008/115 irányelv 14. cikkében előírt, a kiutasítás végrehajtását megelőző biztosítékoknak meg kell illetniük azt a harmadik országbeli állampolgárt, aki az általa eltartott, súlyos betegségben szenvedő nagykorú gyermek szülője, és akivel szemben olyan kiutasítási határozatot hoztak, amelynek végrehajtása ezt a nagykorú gyermeket az egészségi állapota súlyos és visszafordíthatatlan romlása veszélyének teheti ki.

51 E biztosítékok címén a tagállamoknak – ezen irányelv 14. cikke (1) bekezdésének a), b) és d) pontja alapján – a lehetőségekhez mérten biztosítaniuk kell, hogy fennmaradjon a család egysége a területükön tartózkodó családtagokkal, hogy biztosított legyen a sürgősségi egészségügyi ellátás és a betegségek alapvető kezelése, valamint hogy figyelmet fordítsanak a kiszolgáltatott személyek különleges igényeire.

52 Ezen elvek tiszteletben tartása azt feltételezi, hogy az alapeljárás felpereséhez hasonló harmadik országbeli állampolgár alapvető szükségleteiről gondoskodnak, aminek hiányában – amint azt a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, és amint arra a főtanácsnok indítványának 93. pontjában rámutatott – ez a felperes nem tudna nagykorú gyermeke mellett maradni, és biztosítani számára azt a támogatást, amelyre neki abban az időszakban szüksége van, amelyben ideiglenesen az érintett tagállam területén tartózkodhat (lásd analógia útján: 2014. december 18-i Abdida ítélet, C-562/13, EU:C:2014:2453, 60. pont).

53 Ez a kötelezettség azonban csak akkor érvényes, ha ez a harmadik országbeli állampolgár nem rendelkezik a szükségleteinek biztosításához szükséges eszközökkel (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i Abdida ítélet, C-562/13, EU:C:2014:2453, 59. pont).

54 Ezenfelül a tagállamok feladata annak meghatározása, hogy milyen formát kell öltenie az érintett harmadik országbeli állampolgár alapvető szükségleteiről való gondoskodásnak (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i Abdida ítélet, C-562/13, EU:C:2014:2453, 61. pont). Következésképpen nem lehet kizárni, hogy a szükségletekről való gondoskodás a közvetlenül a nagykorú gyermeknek nyújtott szociális ellátás formáját öltse, amennyiben az megfelelő és elegendő a szükségletekről való gondoskodás biztosításához, valamint annak lehetővé tételéhez e gyermek szülője számára, hogy biztosítsa azt a támogatást, amelyre a gyermeknek szüksége van, amit – adott esetben – a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

55 A fenti megfontolások összességére figyelemmel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a Charta 7. cikkével és 19. cikkének (2) bekezdésével, valamint 21. és 47. cikkével összefüggésben a 2008/115 irányelv 5., 13. és 14. cikkét akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az a nemzeti jogszabály, amely nem írja elő a lehetőségekhez mérten a harmadik országbeli állampolgár alapvető szükségleteiről való gondoskodást, amennyiben:

– a vele szemben hozott kiutasítási határozat ellen jogorvoslattal élt;

– e harmadik országbeli állampolgár nagykorú gyermeke súlyos betegségben szenved;

– az említett harmadik országbeli állampolgárnak az e nagykorú gyermek melletti jelenléte elengedhetetlen;

– az említett nagykorú gyermekkel szemben hozott kiutasítási határozat ellen a gyermek nevében jogorvoslattal éltek, amely határozat végrehajtása ezen utóbbit az egészségi állapota súlyos és visszafordíthatatlan romlása komoly veszélyének tehetné ki, és amennyiben

– ugyanezen harmadik országbeli állampolgár nem rendelkezik a szükségleteinek biztosításához szükséges eszközökkel.

A költségekről

56 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

Az Európai Unió Alapjogi Chartája 7. cikkével és 19. cikkének (2) bekezdésével, valamint 21. és 47. cikkével összefüggésben a harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5., 13. és 14. cikkét akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az a nemzeti jogszabály, amely nem írja elő a lehetőségekhez mérten a harmadik országbeli állampolgár alapvető szükségleteiről való gondoskodást, amennyiben:

– **a vele szemben hozott kiutasítási határozat ellen jogorvoslattal élt;**

– **e harmadik országbeli állampolgár nagykorú gyermeke súlyos betegségben szenved;**

– **az említett harmadik országbeli állampolgárnak az e nagykorú gyermek melletti jelenléte elengedhetetlen;**

– **az említett nagykorú gyermekkel szemben hozott kiutasítási határozat ellen a gyermek nevében jogorvoslattal éltek, amely határozat végrehajtása ezen utóbbit az egészségi állapota súlyos és visszafordíthatatlan romlása komoly veszélyének tehetné ki, és amennyiben**

– **ugyanezen harmadik országbeli állampolgár nem rendelkezik a szükségleteinek biztosításához szükséges eszközökkel.**

Aláírások